

De vertelavond 30 jaar Ghanezen in Gent en Oost-Vlaanderen

In het kader van het migratiejaar en het project 'Vogels die niet vliegen gaan dood. Ghanezen in Gent en Oost-Vlaanderen. 30 jaar migratie en integratie' organiseerden de projectpartners een gratis vertelavond op vrijdag 17 oktober 2014 in de concertzaal van Trefpunt te Gent.

Het project in 't kort

De Ghanese gemeenschap is één van de grootste zwart-Afrikaanse gemeenschappen in Gent en Oost-Vlaanderen. Na dertig jaar Ghanese aanwezigheid heeft deze gemeenschap zich sterk ingeburgerd, maar dreigt ook de herinnering aan de eerste, vaak moeilijke jaren van Ghanese aanwezigheid te verdwijnen.

Door een erfgoedproject op te zetten, waarin de geschiedenis van de gemeenschap en haar link met de regio werd onderzocht, wilden COJG en de projectpartners het geheugen van de Ghanese gemeenschap en de ontvangende samenleving opfrissen. Het project werd op-

gestart in 2010 en omvatte o.a. literatuuronderzoek, mondelinge geschiedenis en het verzamelen van beeldmateriaal. Een groot deel van het project bestond uit het afnemen en verwerken van interviews met Ghanezen uit Gent en Oost-Vlaanderen.

Uniek aan dit project is dat het hoofdzakelijk verwezenlijkt werd door Ghanese en Belgische vrijwilligers van COJG en Ghendtsche Tydinghen (H.H.K.G), de heemkundige kring van Gent. Ze werden hierbij ondersteund door de medewerkers van Heemkunde Vlaanderen, Amsab-ISG en STAM. Daarnaast droegen ook de andere partners Trefpunt, FZO-VL en de Foreign Shop bij tot het project. Het project kreeg de steun van de Stad Gent en de Provincie Oost-Vlaanderen

De vertelavond

Na een verwelkoming door COJG gaf Elisabeth Mensah, een jonge vrijwilligster van het project, een inleiding over 30 jaar migratie van Ghanezen in Gent en Oost-Vlaanderen. Ze vulde het materiaal dat verzameld werd binnen het project aan met inzichten uit onderzoeken die ze via haar opleiding politieke wetenschappen wist te vinden. Daarnaast werden ook drie levensverhalen op scene gebracht. De bekende Ghanese zanger Buadee werd geïnterviewd door Elisabeth Mensah. Daarnaast vertelden Philip Andoh en Eric Hayfron-Ashun op een verhalende manier hun eigen levensverhaal. Een methode die ze in de loop van het project geleerd hadden van Frank De Gruyter, een professionele verteller. Hierna werden ook de website www.ghanezeningent.be en de brochure voorgesteld aan het publiek. Buadee verzorgde het muzikale intermezzo met een drietal liedjes die hij live op scene bracht. Het werd een gezellige avond met een vijf-

tigtal Ghanese en Belgen. Nadien werd er nog gezellig nagepraat - en zelfs even ook gedanst - met Ghanese muziek op de achtergrond. DJ Kwesi zorgde voor het aaneendraaien van de plaatjes. In het publiek bevonden zich ook enkele heemkundigen! Adrien Brysse van Ghendtsche Tydinghen (H.H.K.G) die zelf meewerkte aan het project getuigde achteraf dat de andere heemkundigen het een zeer boeiende en interessante avond vonden en dat ze blij waren dat ze erbij waren geweest.

De website www.ghanezeningent.be

De interviews, het roerend materieel erfgoed en een filmpje van een Ghanese jongere worden in eerste instantie ontsloten d.m.v. de website www.ghanezeningent.be. Een uitgebreid artikel van Elizabeth Mensah over de migratie van Ghanese naar Gent en Oost-Vlaanderen kadert het hele onderzoek. Daarnaast worden er op dit moment vijf levensverhalen gepresenteerd op de website: twee levensverhalen van Ghanese die migreerden om politieke redenen, één levensverhaal van een Ghanese die door volgmigratie of familiehereniging naar Oost-Vlaanderen kwam en twee levensverhalen van de tweede generatie Ghanese. Een website blijkt een heel dankbaar medium om mondelinge bronnen en gedigitaliseerd erfgoed op een goedkope manier te ontsluiten omdat het vrij toegankelijk is en omdat het ook toelaat om fragmenten uit de interviews te beluisteren.

Naast de levensverhalen wordt er ook met thema's gewerkt op de website. Het thema Ghanese feesten en rituelen werd reeds uitgewerkt. Het thema over de Ghanese gemeenschap in Gent en Oost-Vlaanderen wordt in de komende maanden afgewerkt en online geplaatst. Die thema's worden geïllustreerd door stukjes interview en verzameld roerend materieel erfgoed.

Brochure 'Vogels die niet vliegen gaan dood'

Naast een inleiding over het project en het (iets kortere) verhaal over 30 jaar Ghanese migratie worden in een tweetalige brochure ook de vijf levensverhalen gepresenteerd: drie in het Nederlands en twee in het Engels. Op de website staan die laatste twee levensverhalen in een uitgebreidere Nederlandstalige versie. Bedoeling van de brochure is een tijdsbestendige neerslag van de geschiedenis van de Ghanese gemeenschap in Oost-Vlaanderen te hebben. Zo kan men ook de interesse wekken bij de generatie die niet (of niet veel) op het internet surft. De brochure, die gratis te downloaden is via de website, werd vormgegeven door een jonge Ghanese vrijwilliger die vormgeving gestudeerd heeft.

Samenwerking met de heemkundige kring

De samenwerking met de heemkundige kring bracht een aantal voordelen voor het project met zich mee: kennis van tekstredactie, tips i.v.m. onderzoekswerk en uitgeven van brochures, enzovoort.

Maar ook de kring blijft niet met lege handen achter. Zo konden onder andere daardoor een aantal mooie resultaten gerealiseerd worden met het project. In één van de volgende nummers van Ghendtsche Tydinghen (H.H.K.G) worden de resultaten van het project aan hun abonnees gepresenteerd.

Daphné Maes
Consulent Heemkunde Vlaanderen

Lange Max Museum in Koekelare heropend

In Koekelare sloot de archeologisch-historische kring Spaenhiers vzw in het kader van de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog midden 2011 een overeenkomst voor een langdurige samenwerking met Lange Max vzw om samen een cultuur-toeristisch project op de site Lange Max te bouwen. In een eigentijds museum, dat eind oktober 2014 zijn deuren opende, verneemt de bezoeker zowel alles over het reusachtig kanon dat Duinkerke beschoot als ook over wat er in de regio, zijnde het westelijk front aan de Duitse zijde, gebeurde.

Wouter Staelens, een bestuurslid dat betrokken was bij de herwerking van het museum, vertelt meer over het project:

‘Voor de heropening was op de site Lange Max het Vredesmuseum gevestigd. Het betrof voornamelijk de tentoonstelling van een collectie van een privéverzamelaar. Er was nood aan een samen-

hangend verhaal dat op een moderne manier kon weergegeven worden. Voor de heemkundige kring was het een opportuniteit om een permanent uitstalraam te maken. Ook voelden we de noodzaak om beter en diepgaander onderzoek te doen naar Koekelare tijdens de Eerste Wereldoorlog.’

Dat onderzoek verliep, zo vertelde Wouter, aanvankelijk bijzonder traag. Tot er via een tip ontdekt werd dat er mogelijk detailinformatie over Koekelare te vinden was in een Duits archief. Die tip bracht alles in een stroomversnelling. Wouter en zijn vader Gerdi namen de auto naar Duitsland en scanden van 's morgens vroeg tot 's avonds laat ca. 700 pagina's in. Er werd zelfs geen onderbreking om te eten ingelast. Eenmaal thuis moesten ze al deze informatie verwerken. Een waar huzarenstukje! En het bleef niet bij één rit naar het archief.

‘Het verhaal van het vernieuwd museum is er bij uitstek ook één van samenwerking’, getuigt Wouter. ‘De samenwerking met Lange Max vzw loopt uitstekend. We zijn permanente partners geworden en er ontstonden zelfs vriendschapsbanden. We kregen als het ware carte blanche om het museum inhoudelijk te herwerken. De vereniging Lange Max had immers de infrastructuur, maar minder de know-how van het oorlogsverleden. Nu vullen we elkaar aan, wat het verhaal van beiden versterkt: een win-win situatie.’

Een dergelijk project vraagt natuurlijk voldoende financiële middelen. Naast de inbreng van de twee verenigingen, kreeg het project ook steun van het Impulsfonds van de Vlaamse overheid, de provincie West-Vlaanderen en de gemeente Koekelare. Daarnaast waren er ook leveranciers die ons heel genegen waren. Zo zorgde o.a. de firma Thyssen-Krupp voor een schaalmodel van Lange Max. Als je

weet dat Krupp de producent was van het toenmalige kanon, dan was hun bijdrage symbolisch héél waardevol.

Ook op andere manieren ontvingen we hulp. Het Archeologiedepot van Onroerend Erfgoed, afdeling Zarren en het Memorial Museum Passchendaele 1917 in Zonnebeke leverden enkel voorwerpen aan van een regiment dat ook in Koekelare verbleef.

‘Niet alles verliep zonder problemen’, geeft Wouter toe. ‘Zo maalt de administratieve molen dikwijls erg traag en zijn procedures vaak gericht op grotere overheidsorganisaties en niet op kleinere verenigingen. Het niveau van de inrichting van het museum dat we wensten, bleek vaak meer te passen bij een puur businessmodel en minder in overeenstemming te zijn met de werking van een vereniging zonder winstoogmerk.’

Een ander probleem was dat onderzoek soms traag verloopt wanneer het na een dagtaak moet gebeuren. Dat leverde vooral veel tijdsdruk op en maakte het volhouden van de inspanning niet evident.

Gelukkig zijn er ook heel wat positieve effecten te zien. ‘Het museum steunt net zoals het jaarboek van Spaenhiers sterk op bronnen. We vonden uiteindelijk veel archief dat niet vernietigd was tijdens de Tweede Wereldoorlog. We kregen lokaal veel aandacht, maar ook vanuit het buitenland. Zo besteedde de New York Times aandacht aan het museum en bezocht de Duitse ambassadeur al het museum.’

Maar het verhaal van dit museum is zeker nog niet af. Dat beseft Wouter maar al te goed: ‘Een museum moet evolueren. Daarom kan iedereen van thuis uit alles blijven volgen, want via Facebook, Twitter of de eigen website kom je alle laatste nieuwtjes over het museum te weten.’

Communicatie speelt in dit project een cruciale rol. Daarom werd de volledige communicatie aangepakt en vernieuwd. Een noodzaak om bezoekers naar minder gekende toeristische paden te leiden.

Lange Max Museum
 Clevestraat 2
 8680 Koekelare
 info@langemaxmuseum.be
 www.langemaxmuseum.be
 www.facebook.com/LangeMaxMuseum

Hendrik Vandeginste
 Consulent Heemkunde Vlaanderen

Drone filmt historische route

Vorig jaar werd op initiatief van het gemeentebestuur Berlare een werkgroep opgericht om een historische route rond de Eerste Wereldoorlog uit te werken die loopt over Uitbergen, Overmere en Berlare. De route is 40 kilometer lang en omvat een dertigtal vaste informatiepanelen. Bij dit initiatief werden onder andere de Heem- en Oudheidkundige Kring Berlare, de Heemkundige Kring Overmere en de Werkgroep Erfgoed Uitbergen betrokken.

Om de route te promoten nam de Heemkundige Kring Overmere het initiatief om een filmpje te maken dat kan gebruikt worden op de sociale media (Facebook, Twitter, ...).

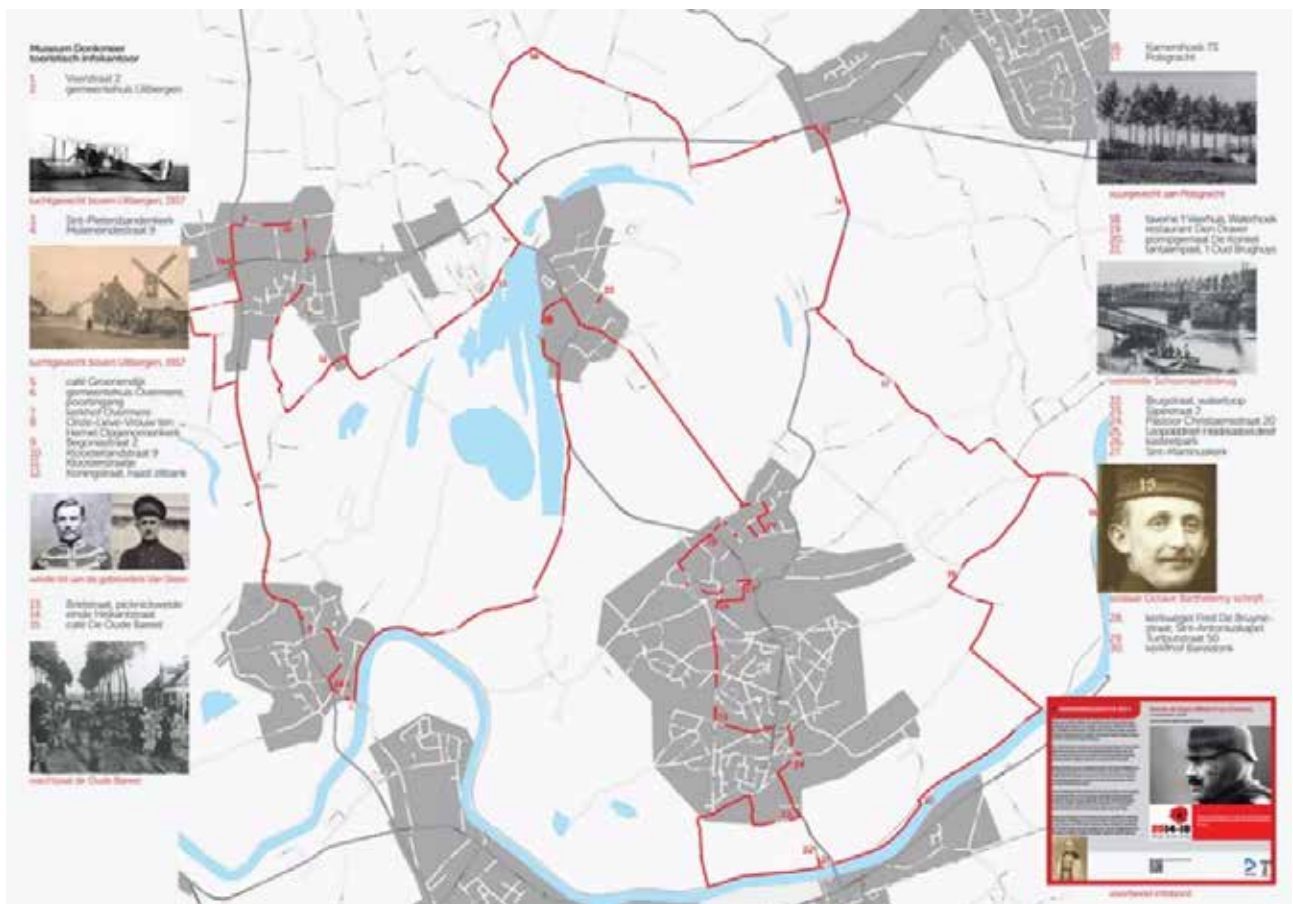
Hoe kwam het filmpje tot stand?

Omdat luchtbeelden nu eenmaal mooi passen bij weergave van routes werd de eigenaar van een drone aangesproken. Vervolgens werden in de drie deelgemeenten met de drone, uitgerust met een Gopro camera, luchtbeelden geschoten van een aantal punten langs de route.

Daarnaast werd een gps-bestand van de route (geregistreerd tijdens het fietsen van de route) geïmporteerd in Google Earth. Door gebruik te maken van een aantal functionaliteiten die in Google Earth beschikbaar zijn, kan je de route dan in zijn geheel zien op een kaart en kan je die bovendien volgen alsof je erover vliegt. Van die beelden werden vervolgens ook een aantal opnames gemaakt.

Vervolgens werden die beelden met een videobewerkingsprogramma aan elkaar 'geplakt' en werden er ook de nodige tekst, uitleg en foto's van panelen tussen geplaatst.

Tenslotte vonden de projectpartners het ook belangrijk om bij de beelden passende muziek te voorzien. Omdat je niet zomaar eender welke muziek mag gebruiken (auteursrechten, rechten voor de uitvoerders, ...) werd een bijpassend muziekstuk (Adagio de Verdun) gekozen dat we zelf opgenomen hadden tijdens een herdenkingsconcert rond W.O.I. We vroegen vervolgens toestemming aan de uitvoerders (organiste en trompetsolist) en aan de componist van het stuk (Jean-Paul Verpeaux). Eens we de toestemming hadden, kon het geheel geplaatst worden op Youtube. Je kan het filmpje bekijken via de website: www.overmere.be of door in Youtube te zoeken op trefwoorden 'historische route Berlare'. En je bent natuurlijk ten allen tijde welkom om de route zelf een keertje met de fiets te komen verkennen.

Bart Joos
voorzitter Heemkundige Kring Overmere

Mechelen, december 2014

Geachte Bladwijzerlezer

Voor u ligt de nieuwste aflevering van Bladwijzer, het methodologisch tijdschrift van Heemkunde Vlaanderen. We hopen dat deze editie vol praktische tips en inspirerende ideeën rond lokaal erfgoed en heemkunde u opnieuw zal kunnen bekoren.

Heemkunde Vlaanderen vindt het belangrijk om via Bladwijzer zoveel mogelijk mensen te bereiken. Dit waardevolle instrument wordt daarom al enkele jaren gratis verspreid, zowel in druk als digitaal. Dat is enkel mogelijk dankzij de ondersteuning van Vlaanderen.

Net zoals alle cultureel-erfgoedorganisaties wordt ook Heemkunde Vlaanderen sterk getroffen door de bezuinigingen. Die besparingen dwingen ons tot keuzes. Door de hoge druk- en verzendingskosten wordt het volgend jaar daarom onmogelijk om een gedrukte versie van dit gratis blad te maken. Heemkunde Vlaanderen vindt Bladwijzer echter te belangrijk om het tijdschrift te laten verdwijnen. U ontvangt Bladwijzer daarom volgend jaar wel digitaal en kunt hem ook via onze website steeds gratis downloaden via <http://bladwijzer.heemkunde-vlaanderen.be>.

We beseffen dat u, als trouwe lezer van ons blad, door deze keuze wordt getroffen. Heemkunde Vlaanderen betreurt dit, maar hoopt met de digitale versie nog steeds zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Of deze nieuwste aflevering ook de laatste gedrukte versie wordt, is op heden nog niet duidelijk. Wel zeker is dat het verspreiden van gedrukte Bladwijzers in de toekomst niet meer kosteloos zal kunnen gebeuren. Heemkunde Vlaanderen hoort daarom graag of u bereid zou zijn voor een gedrukte versie een bescheiden abonnementsgeld te betalen.

Laat ons iets weten via de poll op onze website (<http://bladwijzer.heemkunde-vlaanderen.be>) of via het antwoordformulier op de keerzijde van deze brief. Wilt u zeker zijn dat u geen enkele aflevering van Bladwijzer mist, bezorg ons dan ook uw e-mailadres.

We hopen op uw begrip en medewerking en wensen u veel leesplezier met deze Bladwijzer!

De raad van bestuur en het team van Heemkunde Vlaanderen

Antwoordformulier toe te zenden aan

Heemkunde Vlaanderen
Zoutwerf 5
2800 Mechelen

Vanaf 2015 is het niet langer haalbaar om Bladwijzer gratis te drukken en te verzenden. Graag horen we van u of u bereid zou zijn om in de toekomst een bescheiden abonnementsgeld te betalen voor een gedrukte Bladwijzer. Indien er voldoende belangstelling is, zal Heemkunde Vlaanderen de haalbaarheid om een gedrukte Bladwijzer te verspreiden onderzoeken. De beslissing over het al of niet drukken en de prijszetting zullen worden bepaald door de vraag. Heemkunde Vlaanderen wil hierbij enkel kostendekkend te werk gaan.

Alvast bedankt voor uw medewerking. We houden u op de hoogte!

Ik wil graag een papieren versie van Bladwijzer ontvangen en ben bereid een abonnementsgeld te betalen dat maximaal euro bedraagt (prijs per jaar voor drie afleveringen)
(onder voorbehoud van voldoende aanvragen: zie tekst hierboven).

Ik wil Bladwijzer zeker niet missen in 2015 en ontvang het digitale tijdschrift daarom graag via mijn
e-mailadres: